

Vergaderjaar 2012–2013

32 201

Herziening van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid

29 675

Zee- en kustvisserij

Nr. 58

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 maart 2013

Hierbij stuur ik u samen met de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de door mij tijdens het Algemeen Overleg visserij van woensdag 13 maart 2013 toegezegde brief op verzoek van het lid Schouw (D66) over normen ten aanzien van voedselveiligheid van andere levensmiddelen dan wolhandkrab.

Tijdens het overleg heb ik aangegeven dat het huidige vangstverbod van wolhandkrab in de grote rivieren is ingesteld om de gezondheid van de consument te waarborgen. Wolhandkrab uit deze gebieden is de laatste jaren uitvoerig door de onderzoeksinstituten IMARES bemonsterd en door RIKILT geanalyseerd. Hieruit is telkens gebleken dat de waarden van dioxines en dioxineachtige PCB's in het bruine vlees van de wolhandkrab zeer hoog zijn, 40 tot 100 keer hoger dan in het witte vlees en dat wolhandkrab gemiddeld zo'n 4 keer vuiler is dan paling uit hetzelfde gebied. Belasting door het eten van levensmiddelen die dioxines en dioxineachtige PCB's bevatten levert een risico voor de gezondheid op omdat deze stoffen sterk ophopen en daarna heel moeizaam afgebroken worden. Door de toename van de hoeveelheid dioxines en dioxineachtige PCB's in het lichaam, kunnen veel organen aangetast worden. Kritisch zijn de lever en het afweersysteem, maar ook de ongeboren vrucht kan schade oplopen. Bij hogere gehalten kan kanker van de lever ontstaan en ook huidafwijkingen die maar heel moeilijk genezen. Vanwege dit brede palet aan mogelijke schade van de gezondheid en het feit dat dioxines moeilijk uit het lichaam verdwijnen, vormen deze verbindingen een serieuze bedreiging voor de volksgezondheid.

Bureau Risicobeoordeling en Onderzoeksprogrammering (bureau) van de NVWA concludeerde op 7 september 2011, dat bij een consumptie van twee maal per jaar wolhandkrab uit de gesloten gebieden de maximale toelaatbare blootstelling aan dioxines bij consumenten kan worden overschreden. Het recente onderzoek bevestigt dit. Deze risicobeoordeling is u samen met een begeleidende brief (Kamerstuk 29 675, nr. 147) van

minister Schippers van VWS op 12 maart 2013 aangeboden. Het opheffen van het vangstverbod voor wolhandkrab zoals door verschillende Tweede Kamerleden afgelopen woensdag is geopperd, willen wij bij deze dan ook ten stelligste ontraden. Het Kabinet stelt het belang van de volksgezondheid boven het economisch belang. Het verbod zorgt er voor dat ernstig vervuilde wolhandkrab niet op de markt komt en geen risico vormt voor de consument.

De Europese norm voor dioxines en dioxineachtige PCB's voor schaaldieren geldt voor het witte vlees uit de poten en de scharen. De Europese Commissie is bij de bepaling van deze norm er van uitgegaan dat het bruine vlees uit het lijf van schaaldieren niet wordt gegeten. De wolhandkrab wordt echter in z'n geheel gegeten, het bruine vlees is zelfs een delicatessen. Daarom heeft de minister van VWS samen met mijn voorganger besloten de consument te beschermen en de voedselveiligheid te borgen. Per 1 april 2011 is daarom naast een vangstverbod voor paling, ook een vangstverbod voor wolhandkrab ingesteld in die wateren in Nederland die het meest vervuild zijn met deze stoffen.

Het was destijds ook mogelijk om op basis van de Warenwet op nationaal niveau een handelsverbod voor wolhandkrab uit de vervuilde gebieden in te stellen. Hiervoor is echter niet gekozen omdat controle en handhaving van een dergelijk handelsverbod oncontroleerbaar is omdat in het handelscircuit niet te achterhalen is uit welk gebied, vervuild of niet, de wolhandkrab komt. Daarnaast vereist het een disproportionele inspanning van de handhavende instanties ten opzichte van een effectief te controleren vangstverbod. Ook werkt het fraude in de hand. Overigens is het effect voor de beroepsvisser gelijk; in beide gevallen mag de krab uit dat gebied niet het handelscircuit in.

Net als uw Kamer achten wij een level playing field voor ondernemers van belang. Daarom heeft de minister van VWS bij de Europese Commissie aangedrongen op een uniforme aanpak op de interne markt. Gepleit is voor het opnemen van een specifieke norm voor wolhandkrab waarin ook rekening wordt gehouden met de consumptie van het bruine vlees. De Europese Commissie heeft lidstaten inmiddels gevraagd om de vangst en consumptie van wolhandkrab te onderzoeken. Tevens heeft de Europese Commissie aangegeven de monitoring van wolhandkrab verder uit te werken in een Europese aanbeveling.

Ook voor paling geldt een vangstverbod in de grote rivieren vanwege ernstige vervuiling met dioxine en dioxineachtige PCB's. De vissers die door het vangstverbod zijn getroffen zijn inmiddels gecompenseerd, onder meer door het verstrekken van een tegemoetkoming voor 5 jaar voor het gederfde netto resultaat van paling én wolhandkrab. Ik heb u hierover bij brief van 13 maart 2012 (Kamerstuk 29 675, nr. 143) geïnformeerd.

Andere levensmiddelen

Naast het door mij genoemde voorbeeld van chlooramfenicol in garnalen, noemde Tweede Kamerlid Bosman van de VVD tijdens het debat op 13 maart het voorbeeld van schelvislever welke net als het bruine vlees van de wolhandkrab grote hoeveelheden dioxines en dioxineachtige PCB's zou bevatten. Dit is juist en daarom zijn ook daar destijds maatregelen genomen. Om de volksgezondheid te beschermen, hebben de bevoegde autoriteiten het in de handel brengen van visleverproducten in 2006 verboden omdat zij onveilig werden geacht.

Om de volksgezondheid te beschermen en te zorgen voor een uniforme aanpak op de interne markt heeft de Europese Commissie daarop in 2008 met EU verordening 565/2008 een maximum gesteld aan de hoeveelheid dioxines en dioxineachtige PCB's die in vislever(producten) mag zitten. De Nederlandse overheid heeft in het geval van de wolhandkrab een zelfde lijn gekozen.

Vergelijkbaar met de discussie over de wolhandkrab is de norm voor cadmium in rundnieren. Hoe ouder een rund, hoe groter de kans dat de norm wordt overschreden. Vanwege het risico op overschrijding van de norm worden de nieren in Nederland boven een bepaalde leeftijd afgekeurd.

Het vangstverbod voor wolhandkrab en paling in de grote rivieren is een vergelijkbare maatregel. Hoe vuiler het milieu waarin deze dieren leven, hoe vuiler het vlees. Vanwege het risico voor de volksgezondheid wordt daarom de wolhandkrab uit het vervuilde gebied van de markt geweerd door het vangstverbod.

De staatssecretaris van Economische Zaken,
S.A.M. Dijkma

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.I. Schippers